

1523.

H
5848

1880

1889

Gesti maa-rahwa
K a l e n d e r

ehf
Täht-Raamat
1889

aasta peale pärast meie

Issanda Jeesuse Kristuse
sündimist.

Sel aastal on 365 päewa.

Tallinnas,

trükitud Lindfors'i pärijate kirjade- ja fuluga

- Noor-kuu. ☉ Täis-kuu.
 D Esmine weerand. C Wiimne weerand.
 e. l. enne lõunat. — p. l. pärast lõunat.
 P. Pühha. — p. pärast ehk päaw.

Aasta muutmised.

- Kewade hakkab 8. Paastu-kuu päawal kellu 5 e. l. Siis on päaw ja öö ühe pikkused.
 Suwi hakkab 9. Jaani-kuu päawal kellu 1 e. l. Siis on meil kõige piktem päaw.
 Sügise hakkab 10. Mikhi-kuu päawal kellu 4 p. lõunat. Siis on jälle päaw ja öö ühe pikkused.
 Talwe hakkab 9. Jõulu-kuu päawal kellu 10 e. lõunat. Siis on meil kõige lähem päaw.

Vääwa- ja kuu-warjutamised.

Sell aastal on 2 vääwa- ja 2 kuu-warjutamist, millest meil aga kuu-warjutamised näha on. 1) Kuu-warjutamine on 5. Mäari l. v., hakatus hommiku kell 5. 2) Kuu-warjutamine on 30. Jaani l. p. hakatus peale kell 9 õhtu.

ENSV TA
 Kirjandusmuuseumi
 Arhiivraamatukogu

38237

Дозволено цензурой. — Дерпт, 29-го Октября 1887 г.

Aastaid arwatakse tänawu:

	Aastat
Maailma loomisest	5838
Jeefuse Kristuse sündimisest	1889
Tartu linna ülesehitamisest	859
Niskiisu Riamaale tulemisest	698
Tallinna ülesehitamisest	670
Pärnu linna alustamisest	634
Raamatude trükitmise hakatusest	449
Luteruse õigensu üleswõtmisest	372
Windorfi trükitimaja asutamist	256
Wanast lakkust	232
Wäe Brandenburgi minemisest	211
Toompää ärapälemisest	205
Suurest näljast Riia- ja Tallinna maal	194
Peeterburgi linna ülesehitamisest	186
Teisest lakkust	179
Eestimaa Wene-riigi walitsuse alla saamisest	179
Tartu suure kooli asutamist	87
Unte rüugete panemisest	86
Brantolaste Moskwas olemisest	77
Eesti-maa priiuse kuulutusest	72
Riia-maa priiuse kuulutusest	70
Sumalateenistusest uue kiriku-seaduse järel	55
Meie Keisri Herra Aleksandri III. sündim	43
Krimmi sõa hakatusest	35
Wiimsest hinge kirjutusest	31
Wene-maa priiuse kuulutusest	28
Meie Keisri Herra Aleksandri III. walitsuse hak. .	8
Meie Keisri Herra Aleksandri III. kroonimisest ..	6

Näari päaw. — Kristuse ümberõikamisest. Luul. 2, 21.

1 Pühap.	Näari päaw	Mita Jumal!
2 Esmasp.	Nabel, Set	
3 Teisip.	Genof	Kange külm.
4 Keisnäd.	Metuusala	
5 Neljap.	Simeon	☉ 7, 16' e. l.
6 Reede	3 Kuninga P.	
7 Laupäaw	Juljaanus	Lumesadu.

1. P. p. 3 K. P. — Jeesus 12 aastat wana. Luul. 2, 41—52.

8 Pühap.	Erart	
9 Esmasp.	Peatus	
10 Teisip.	Paawli p w.	Külm ilm
11 Keisnäd.	Chwraim	
12 Neljap.	Rein	☾ 5, 37' p. l.
13 Reede	Hilaarius	
14 Laupäaw	Robert	ja

2. P. p. 3 K. P. — Pulmad Kana linnas. Joan 2, 1—11.

15 Pühap.	Tiidrik	
16 Esmasp.	Kiispert	Lumesadu.

17 Teisip.	Tõnise p.	
18 Keisnäd.	Alfel	☉ 10, 49' e. l.
19 Neljap.	Saara	
20 Reede	Waab, Seb.	Selged
21 Laupäaw	Neetu	

3. P. p. 3 K. P. — Pealikust Kapernaumi l. Matt. 8, 1—13.

22 Pühap.	Madleena	
23 Esmasp.	Eotta	ilmad
24 Teisip.	Timoteus	
25 Keisnäd.	Paawli ü m b.	
26 Neljap.	Polikarpus	☾ 10, 38' p. l.
27 Reede	Krisostomus	
28 Laupäaw	Kaarel	ja

4. P. p. 3 K. p. — Kristus sunnib tuuled. Math. 8, 23—27.

29 Pühap.	Saamuel	
30 Esmasp.	Nadelgunde	külm.
31 Teisip.	Ann	

1. f. p. tõuseb p. f.	8,50 m.	weereb alla f.	3,38
11. "	8,33	"	3,52
21. "	8,11	"	4,18 m.

1 Restnäd.	Pirita	Lumesadu. 11, 57' p. l.
2 Neljap.	Künnla pw.	
3 Reede	Hanna	
4 Laupääv	Weroonika	

5. P: p 3 R. P. — Wiina mäest. Matt. 20, 1—16.

5 Pühap.	Agaate	Luisused
6 Esmasp.	Toora	
7 Teisip.	Rihkard	
8 Restnäd.	Saalomon	ilmad.
9 Neljap.	Polli	
10 Reede	Kolastika	
11 Laupääv	Cedu	 1, 35' e. l.

6 P. p. 3 R. P. — Külvi mehest. Luuk. 8, 4—15.

12 Pühap.	Gilaalia	Pääwapaiste.
13 Esmasp.	Benigna	
14 Teisip.	Valentin	
15 Restnäd.	Wauština	

16 Neljap.	Juula	 11, 40' p. l.
17 Reede	Konstantia	
18 Laupääv	Konfordia	

Paastu Püha. — Pime tee ääres. Luuk. 18, 31—43.

19 Pühap.	Siim. Apost.	Lumesadused.
20 Esmasp.	Eigarius	
21 Teisip.	Wastla pw.	
22 Restnäd.	Tuhka = pw.	ilmad.
	Peetri pw.	
	Wiina	
23 Neljap.	Madise p.	 7, 39' p. l.
24 Reede	Wiktor	
25 Laupääv		

1. P. Paastus. — Kristust kinsatakse. Matt. 4, 1—11.

26 Pühap.	Restor	Külm ilm.
27 Esmasp.	Leander	
28 Teisip.	Justus	

1. l. p. tõuseb p. l. 7,46 m., weereb alla l. 4,46 m.

11.	"	7,19	"	5,11
21.	"	6,49	"	5,34

1 Restnäd.	Palwe pääw	Tuult.
2 Neljap.	Kwatemala	
3 Neede	Medea	Wihma
4 Laupääw	Kunigunde	
	Adrian	

2. P. Paastus. — Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

5 Pühap.	Angelus	1, 27' p. l.
6 Esmasp.	Gottwried	
7 Teisip.	Perpetua	ja
8 Restnäd.	Pööri pääw.	
9 Neljap.	Brudentsius	rased.
10 Neede	Mikens	
11 Laupääw	Konstantin	Tuult.

3. P. Paast. — Kristus ajab kuratid wälja. Luf. 11, 14—28.

12 Pühap.	Gregor	8, 34' e. l.
13 Esmasp.	Ernst	
14 Teisip.	Sakaarias	Range
15 Restnäd.	Matilde	
16 Neljap.	Aleksander	tuulne ilm.
17 Neede	Ernuta	
18 Laupääw	Kaabriel	

4. P. Paastus. — Kristus sööda 5000 meest. Joan. 6, 1—15.

19 Pühap.	Joosep	1, 16' p. l.
20 Esmasp.	Olga	
21 Teisip.	Pent	Wilu
22 Restnäd.	Rahwael	
23 Neljap.	Tiits	ilm
24 Neede	Kaasimir	
25 Laupääw	Paastu Marja p.	ja

5. P. Paastus. — Jeesust wisatakse kwidega. Joan. 8, 46—59.

26 Pühap.	Manuel	3, 27' p. l.
27 Esmasp.	Kustaw	
28 Teisip.	Kideon	wihma.
29 Restnäd.	Gustafius	
30 Neljap.	Adonis	
31 Neede	Tetlaus	

1. k. p. tõuseb	p. f. 6,22 m.,	weereb	alla f. 5,59 m.
11.	"	5,52	" 6,22
21.	"	5,22	" 6,46

1 Laupäaw	Karjal. p.	Ilm
Palm. P. — Kristuse sisesõitmine. Matt. 21, 1—9.		
2 Pühap.	Palmipunde p.	 2, 21' p. l.
3 Esmasp.	Werdinand	
4 Teisip.	Ambroosius	
5 Keisnäd.	Matfim	
6 Neljap.	Suur Neljap.	pörab.
7 Reede	Suur Reede	
8 Laupäaw	Liboorius	
K. ül. P. — Kristuse ülestõusmine. Mark. 16, 1—8.		
9 Pühap.	1 Ülestõus. P.	 10, 48' e. l.
10 Esmasp.	2 Ülestõus. P.	
11 Teisip.	Leo	
12 Keisnäd.	Julius	
13 Neljap.	Justiinus	Wihma.
14 Reede	Künni päaw	
15 Laupäaw	Olimpia	
1. P. p. ül. P. — Kinnipandud ukjed. Joan. 20, 19—31.		
16 Pühap.	Karlifius	Sõkulm.
17 Esmasp.	Rudolw	

18 Teisip.	Walerian	 3, 45' e. l.
19 Keisnäd.	Tiimon	
20 Neljap.	Jakobina	
21 Reede	Adolarius	
22 Laupäaw	Rajus	
2. P. p. ül. P. — Hea karjane. Joan. 10, 12—16.		
23 Pühap.	Jüri päaw	 8, 22' e. l.
24 Esmasp.	Albert	
25 Teisip.	Markuse pw.	
26 Keisnäd.	Efseias	
27 Neljap.	Anastasiu	
28 Reede	Witalis	Wihma.
29 Laupäaw	Reimund	
3. P. p. ül. P. — Üürise aja pärast. Joan. 16, 16—23.		
30 Pühap.	Erastus	
1. l. p. tõuseb p. l. 4,54 m., weereb alla l. 7,9 m.		
11.	" 4,26	" 7,34
21.	" 3,59	" 7,56

1 Esmasp.	Wölbri p.	Pääwa=
2 Teisip.	Sigismund	
3 Keisnäd.	†leidmise pw.	8, 22' c. f.
4 Neljap.	Wlorian	
5 Reede	Rotard	paiste.
6 Laupäaw	Susanna	

4. P. p. ül. P. — Kristuse äraminemiseft. Joan. 16, 5—15.

7 Pühap.	Ulrika	Pehmed
8 Esmasp.	Tanislauß	
9 Teisip.	Rigula p.	11, 33' p. l.
10 Keisnäd.	Rordian	
11 Neljap.	Mamertus	ilmad.
12 Reede	Pantratsius	
13 Laupäaw	Sewartsius	

5. P. p. ül. P. — Öigest palumiseft. Joan. 16, 23—30.

14 Pühap.	Kristjan	
15 Esmasp.	Sohwi	Ilmad
16 Teisip.	Peregrinus	

17 Keisnäd.	Anton	6, 59' p. l.
18 Neljap.	Taewa min. p. (Suur + pääw)	
19 Reede	Wiliip	lähwad
20 Laupäaw	Pil	

6. P. p. ül. P. — Nõmüstajast waimust. Joan. 15, 26—16, 4.

21 Pühap.	Pontufina	
22 Esmasp.	Miili	soojemaks.
23 Teisip.	Tesideerius	
24 Keisnäd.	Öster	
25 Neljap.	Urbanip.	9, 41' p. l.
26 Reede	Ceduard	
27 Laupäaw	Eudolw	

Neli Pühi. — Pühast Waimust. Joan. 14, 23—31.

28 Pühap.	1 Melipühi p.	
29 Esmasp.	2 Melipühi p.	Wihmased
30 Teisip.	Wigand	
31 Keisnäd.	Petronella	ilmad.
	Kwatember	

1. f. p. tõuseb	p. f. 3,35 m.	weereb alla f. 8,19 m.
11.	3,13	8,42
21.	2,57	9

1 Neljap.	Kotsalt	 3, 38' p. l.
2 Reede	Emma	
3 Laupääv	Martellus	Müristab.

Kolmainu Jumala P. — Jeesus ja Nikodeemus. Joan. 3, 1-15.

4 Pühap.	Darius	
5 Esmasp.	Bonifaatius	Heitlikud
6 Teisip.	Artemius	
7 Restnäd.	Eukretsia	
8 Neljap.	Medardus	 9, 15' e. l.
9 Reede	Bertram	
	Pittkem pw.	ilmad.
10 Laupääv	Blawius	

1. P. p. 3 a. J. P. — Nikas mees ja Laatsarus. Luuk. 16, 19—31.

11 Pühap.	Ottomar	
12 Esmasp.	Basilides	Pilwes
13 Teisip.	Tobias	ja
14 Restnäd.	Shenni	
15 Neljap.	Wiidi pw.	wihma.
16 Reede	Justina	

17 Laupääv	Nikander	 10, 33' e. l.
------------	----------	---

2. P. p. 3 a. J. P. — Suurest õhtu söömaajast. Luuk. 14, 16—24.

18 Pühap.	Augusta	
19 Esmasp.	Kerwaasius	Pööwa-
20 Teisip.	Wlorentin	
21 Restnäd.	Rael	paiste.
22 Neljap.	Karoliina	
23 Reede	Pasilius	
24 Laupääv	Jaani pööw	 7, 38' e. l.

3. P. p. 3 a. J. P. — Arakadunud lambast. Luuk. 15, 1—10.

25 Pühap.	Webronia	
26 Esmasp.	Jeremias	Heitlikud
27 Teisip.	7 magajate p.	ilmad.
28 Restnäd.	Josua	
29 Neljap.	Peetri Paw.p.	 10, 41' p. l.
30 Reede	P a a w l i m. p.	

1. f. p. tõuseb	p. f. 2,40 m.,	weereb	alla f. 9,14 m.
11.	" 2,45	"	9,19
21.	" 2,52	"	9,15

1 Laupääd Teobald

4. P. p. 3 a. J. P. — Olge armulised. Luuk. 6, 36—42.

2 Pühap. Heina M. pw. Balan

3 Esmasp. Korneelius

4 Teisip. Ulrik ilm.

5 Restnäd. Anselm

6 Neljap. Hektor

7 Reede Temeetrius 9, 24' p. l.

8 Laupääd Riilian

5. P. p. 3 a. J. P. — Rohke kalasaak. Luuk. 5, 1—11.

9 Pühap. Kirillus

10 Esmasp. 7 wenda Müristamist.

11 Teisip. Cleonoora

12 Restnäd. Hindrek

13 Neljap. Mareta pw. Wihma.

14 Reede Ponawent

15 Laupääd Apost. jäg.

6. P. p. 3 a. J. P. — Wariseride õigusest. Matt. 5, 20—26.

16 Pühap. August 1, 40' e. l.

17 Esmasp. Aleksi

18 Teisip. Rosina

19 Restnäd. Wridriika Kenad

20 Neljap. Elias

21 Reede Taaniel ja sojad

22 Laupääd Maarja Mad.

7. P. p. 3 a. J. P. — 4000 meest söödetafse. Mark. 8, 1—9.

23 Pühap. Oskar 3, 6' p. l.

24 Esmasp. Kristiina

25 Teisip. Jaakobi pw. ilmad.

26 Restnäd. Anu

27 Neljap. Marta

28 Reede Plaato Wihma sadu.

29 Laupääd Olawi pw.

8. P. p. 3 a. J. P. — Wale prohwetitest. Matt. 7, 15—23.

30 Pühap. Germanus

31 Esmasp. Kristwrid 6, 22' e. l.

1. k. p. tõuseb p. f. 3,7 m., weereb alla f. 9,3 m.

11. " 3,26 " 8,45

21. " 3,48 " 8,23

1 Teisip.	Peetri wang.	Müristamine
2 Restnäd.	Hanibal	
3 Neljap.	Cleasar	ja
4 Reede	Tominiuf	
5 Laupääv	Oswald	wihma.

9. P. p. 3 a. J. P. — Ülesõhtune majapidaja. Luuk. 16, 1—9.

6 Pühap.	Arist. ärafel.	 12, 31' p. 1.
7 Esmasp.	Alaine	
8 Teisip.	Geerhard	
9 Restnäd.	Romaanus	Kuiwad
10 Neljap.	Lauritse pw.	
11 Reede	Herm	ilmad.
12 Laupääv	Klaara	

10. P. p. 3 a. J. P. — Jernusalema ärarikkumiseft. Luuk. 19, 41—48.

13 Pühap.	Hildebert	
14 Esmasp.	Klementina	 3, 40' p. 1.
15 Teisip.	Ruti M. pw.	
16 Restnäd.	Isaak	Selge ilm.

17 Neljap.	Wilibald	
18 Reede	Leeno	Tuleb wihma.
19 Laupääv	Seebald	

11. P. p. 3 a. J. P. — Wariserist ja tõlnerist. Luuk. 18, 9—14.

20 Pühap.	Bärnard	
21 Esmasp.	Rut	 9, 14' p. 1.
22 Teisip.	Wilibert	
23 Restnäd.	Safeus	Wihmased
24 Neljap.	Pärtli pw.	
25 Reede	Ludwig	ilmad.
26 Laupääv	Jrenäus	

12. P. p. 3 a. J. P. — Kurdist ja keeletumast. Mark. 7, 31—37.

27 Pühap.	Gebhard	
28 Esmasp.	Augustiin	 3, 32' p. 1.
29 Teisip.	Joan. huk.	
30 Restnäd.	Benjamin	Soe ilm.
31 Neljap.	Rebeka	

1. f. p. tõuseb	p. f. 4,9 m.	weereb	alla f. 7,59 m.
11.	"	4,36	" 7,27
21.	"	4,58	" 6,58

1 Reede	Etidiu	Heitlikud
2 Laupääd	Eiisa	

13. P. p. 3a. J. P. — Preebtrist ja Lewitist. Luk. 10, 23—37.

3 Pühap.	Berta	ilmad.
4 Esmasp.	Rai	
5 Teisip.	Mooses	 6, 28' e. l.
6 Reetnäd.	Magnus	
7 Neljap.	Reegina	
8 Reede	Maarja sünd.	Pilwetab.
9 Laupääd	Bruno	

14. P. p. 3a. J. P. — Kümneft ydalisõbist. Luuk. 17, 11—19.

10 Pühap.	Pöõri pw.	
11 Esmasp.	Gewald	Wihma.
12 Teisip.	Siirus	
13 Reetnäd.	Amaatus	 4, 21' e. l.
14 Neljap.	† ülend am.	
15 Reede	Nikodeemus	Selged
16 Laupääd	Leontiina	

15. P. p. 3a. J. P. — Mamonast. Matt. 6, 24—34.

17 Pühap.	Josepiina	ilmad.
18 Esmasp.	Gottlob	
19 Teisip.	Werner	
20 Reetnäd.	Emil	 3, 13' e. l.
	Kwatember	
21 Neljap.	Matteuse pw.	
22 Reede	Mooris	Udune
23 Laupääd	Elwiira	

16. P. p. 3a. J. P. — Rainsi linna surrust. Luuk. 7, 11—17.

24 Pühap.	Joan. Jaam.	ia
25 Esmasp.	Kleowas	
26 Teisip.	Joan. õpet.	 3, 5' e. l.
27 Reetnäd.	Adolw	
28 Neljap.	Wentfel	wilu.
29 Reede	Mihkli pw.	
30 Laupääd	Hiroonimus	

1. f. p. tõuseb p. f. 5,24 m., weereb alla f. 6,27 m.

11.	"	5,47	"	5,56
21.	"	6,11	"	5,26

17. P. p. 3 a. J. P. — Weetõbiseft. Luuk. 14, 1—11.

1 Pühap.	Maarja f. p.	Wahetlikud ilmad.
2 Esmasp.	Eõikuse p.	
3 Teisip.	Jairus	
4 Restnäd.	Teodofia	 2, 17' e. l.
5 Neljap.	Wriidebert	
6 Reede	Luisa	
7 Laupäaw	Maali	

18. P. p. 3 a. J. P. — Suurem käsk. Matt. 22, 34—46.

8 Pühap.	Tomaafia	Tuulne
9 Esmasp.	Tioniius	
10 Teisip.	Arwid, Mai	
11 Restnäd.	Burfard	 4, 5' p. l.
12 Neljap.	Walwriid	
13 Reede	Tereesia	
14 Laupäaw	Kalikstus	

19. P. p. 3 a. J. P. — Alwatud inimesest. Matt. 9, 1—8.

15 Pühap.	Hedo	wihmane.
16 Esmasp.	Kallus	
17 Teisip.	Ida	

18 Restnäd.	Eukase pw.	 10, 10' e. l.
19 Neljap.	Eutius	
20 Reede	Welitsian	
21 Laupäaw	Matteuse p.	Head

20. P. p. 3 a. J. P. — Pulma riidest. Matt. 22, 1—14.

22 Pühap.	Euteruse usu diendam. P. Kaasani M. p.	päawa= paiste.
23 Esmasp.	Sewerin	 5, 45' p. l.
24 Teisip.	Salome	
25 Restnäd.	Adelheid	
26 Neljap.	Amandus	
27 Reede	Kapitolin	
28 Laupäaw	Siimon Jud.	

21. P. p. 3 a. J. P. — Kuninga mehe pojast. Joan. 4, 47—54.

29 Pühap.	Engelhard	Ranged
30 Esmasp.	Abfalon	tuuled.
31 Teisip.	Wolfgang	

1. f. p. tõuseb	p. f. 6,34 m.	weereb alla f. 4,57 m.
11.	6,59	4,29
21.	7,25	4,2

1 Restnäd.	Pühade pm.	 10, 15' p. l.
2 Neljap.	Singede pm.	
3 Reede	Gottlieb	
4 Laupääv	Dt	

Eumesadu.

22. P. p. 3 a. J. P. — Kavalast sulafest. Matt. 18, 23—35.

5 Pühap.	Blandiina	Tuist.
6 Esmasp.	Käspär	
7 Teisip.	Baltasaar	
8 Restnäd.	Klaudius	Ilmad
9 Neljap.	Joobst	
10 Reede	Mart. Luther	
11 Laupääv	Mart. Piisk.	 3, 23' e. l.

23 P. p. 3 a. J. P. — Rohu rahast. Matth. 22, 15—22.

12 Pühap.	Joonaš	lähvad
13 Esmasp.	Arkaadius	
14 Teisip.	Priidik	
15 Restnäd.	Leopold	külmemaks.
16 Neljap.	Edmund	

17 Reede	Hugo	 8, 25' e. l.
18 Laupääv	Gelaasius	

24. P. p. 3 a. J. P. — Jauruse tütrest. Matt. 9, 18—26.

19 Pühap.	Piisbet	Eume-
20 Esmasp.	Aamos	
21 Teisip.	Maarja ohw.	
22 Restnäd.	Setsiilia	fadu.
23 Neljap.	Klements	
24 Reede	Lebereht	
25 Laupääv	Kadrina p.	 4, 55' p. l.

25. P. v. 3 a. J. P. — Arakantamise tööst. Matt. 24, 15—28.

26 Pühap.	Surn. mäl. p.	Külm ilm.
27 Esmasp.	Jetta	
28 Teisip.	Künter	
29 Restnäd.	Gewert	
30 Neljap.	Andrese pm.	

1. f. p. tõeise	p. f. 7,52 m.	weereb	alla f. 3,37 m.
11.	8,18	"	3,14
221.	8,39	"	3,1

1 Neede	Narend	Waike külm.
2 Laupääd	Kandidus	

1. Kr. tulem. P. — Kristuse sisesõitmine. Matt. 21, 1—9.

3 Pühap.	Taali	4, 38, p. 1.
4 Esmasp.	Barbo	
5 Teisip.	Sabina	
6 Keisnäd.	Rigula pw.	
7 Neljap.	Antoonia	
8 Neede	Maarja saam.	Saeab lund.
9 Laupääd	Joachim	
	Eühem pääd	

2. Kr. tulem. P. — Wiimse pääwa tähtedest. Luf. 21, 25—36.

10 Pühap.	Judit	2, 32' p. 1.
11 Esmasp.	Els	
12 Teisip.	Ottilia	Paras külm.
13 Keisnäd.	Luutia	
14 Neljap.	Rikaasius	Lumesadu.
15 Neede	Joanna	
16 Laupääd	Albiina	

3. Kr. tulem. P. — Joannes wangi-tornis. Matt. 11, 2—10.

17 Pühap.	Ignaatius	6, 65' e. 1.
18 Esmasp.	Kristohw	
19 Teisip.	Lot	Selged
20 Keisnäd.	Abraham	
	Kwatember	talwe ilmad.
21 Neljap.	Tooma pw.	
22 Neede	Peata	
23 Laupääd	Dagobert	

4. Kr. tul. P. — Joannese tunnistus. Joan. 1, 19—28.

24 Pühap.	Adam ja Gewa	7, 16' e. 1.
25 Esmasp.	Jõulu 1 Püha	
26 Teisip.	Jõulu 2 Püha	Wahetlikud
27 Keisnäd.	Joan. Ewang.	
28 Neljap.	Süüta laste pw.	ilmad.
29 Neede	Noa	
30 Laupääd	Taawet	

P. p. J. P. — Jeesus seletab langemisest. Luf. 2, 33—40.

31 Pühap.	Silvester	Lund.
1. f. p. tõuseb p. f. 8,53 m.,	weereb alla f. 2,56 m.	
11. " 9,1	" 2,58	
21. " 9,3	" 3,7	

Postide minemine ja tulemine Rubermangu posti-kontoris Tallinnas.

Postid lähevad Peeterburi ja Tartu: igap. ja viiavad kõik
ramatud ja pakid, kell 9 õhtu; Baltiski iga päev 10, 30 hom.;
Niiga üle Perno: Esmaspäev ja Neljapäev 12 l. a.,
Niiga: ilma rahata raamatud, Teisip. ja Reede 5 õhtu; Plesku
ja Paide: iga päev 9 p. l.; Hapsalu ja Wirtsu (Werder):
Teisip., Reede ja Laup. 1; — Postid tulevad iga päev
Peterburist ja Tartust, mis kõik raamatud ja pakid toovad 8, 23
hom.; Baltiskist: iga päev 8, 57 õhtu; Niast Pärnu kaudu:
iga Teisip., Reesn. ja Laup. 10 hom.; Plesku-linnast: iga
päev 9 õhtu; Paidest tulevad Postid: Teisip., Neljasp.,
Reede ja Laup.; Hapsalust ja Wirtsu jaamast: iga Reesn.,
Laup. ja Pühapäeval.

Kroonupühad.

mis uue kiriku-seaduse järele ka Maakirikutes nenda
kui Paastu jutluse päevad tulevad pidada:

- 1) Kiiuula-kuu 26. p. Meie suure Keisri Herra **Aleksander Aleksandrowitsi** sünnimise päev.
- 2) Paastu-kuu 2. p. Meie suure Keisri Herra **Aleksander Aleksandrowitsi** walitsuse hakatuse päev.
- 3) Lehe-kuu 6. p. Tšesarewitsi Suurwürsti **Nikolai Aleksandrowitsi**, Weneriigi Auujärjepärija sünnimise päev.
- 4) Lehe-kuu 15. p. Meie suure Keisri herra **Aleksandre III.** kroonimise päev.
- 5) Heina-kuu 22. p. Meie suure Keisri Proua **Maria Weodorowna** nime päev.
- 6) Lõikuse-kuu 30. p. Meie suure Keisri Herra **Aleksander Aleksandrowitsi** nime päev.

- 7) Talwe-kuu 14. p. Meie suure Keisri Proua **Mari Weodorowna** sünnimise päev.
- 8) Jõulu-kuu 6. p. Tšesarewitsi Suurwürsti **Nikolai Aleksandrowitsi**, Wene-riigi Auujärjepärija nime päev.

Keisri Herra Suufelts.

Aleksander III. Aleksandrowits, kõige Wene-riigi walitseja ja Keiser, Põhla-maa Kuningas j. n. e., sünd. 26. Kiiuula-k. p. 1845, walitseb 1 sest Paastu-k. p. 1881. Kroonitud 15. Lehe-kuu p. 1883 a.

Maria Weodorowna, Keisri Proua, Daani Kuninga tütar, sünd. 14. Talwe-k. p. 1847.

Nende lapsed:

- 1) **Nikolai Aleksandrowits**, Tšesarewits, Suurwürst ja Wene-riigi Auujärjepärija, sünd. 6. Lehe-k. p. 1868.
- 2) **Georg Aleksandrowits**, Suurw., sünd. 27. Jüri-kuu p. 1871.
- 3) **Ksenia Aleksandrowna**, Suurwürsti Printsess, sünd. 25. Paastu-k. 1875.
- 4) **Mihail Aleksandrowits**, Suurwürst, sündinud 22. Talwe-k. 1878.
- 5) **Olga Aleksandrowna**, Suurwürsti Printsess, sünd. 1. Jaani-k. 1882.

Keisri herra wennad ja õed:

- 1) **Wladimir Aleksandrowits**, Suurwürst, sündinud 10. Jüri-kuu päawal 1847, tema proua **Maria Pawlowna**, Wesslenburg-Swerini Printsess, sünd. 2. Lehe-k. p. 1854.

Nende lapsed:

Kürill Wladimirowits, Suurwürst, sündinud 30. Mikli-kuu 1876.

Boris Wladimirowits, Suurwürst, sündinud 12. Talwe-k. 1877.

Andrei Wladimirowits, Suurw., sünd. 2. Lehe-k. 1879.

Helene Wladimirowna, Suurwürsti Prints, sünd. 18. Nääri-l. 1882.

- 2) **Aleksei Aleksandrowits**, Suurwürst, sünd. 2. Nääri-kuu päawal 1850.
- 3) **Maria Aleksandrowna**, Suurwürsti Prints, sündinud 5. Wiina-kuu p. 1853, Englaudi Printsi Alfred Edinburgi Herzogi proua, sünd. 25. Heina-l. p. 1844.
- 4) **Sergei Aleksandrowits**, Suurw., s. 29. Jüri-kuu p. 1857, tema proua Printsess Elisabeth v. Hessen.
- 5) **Paul Aleksandrowits**, Suurw., s. 21. Miskli-kuu p. 1860.

Keisri herra onud ja tädid:

- 1) **Konstantin Nikolajewits**, Suurw., s. 9. Miskli-l. p. 1827. Tema Proua **Aleksandra Jusepowna**, Saksen-Altenburgi Prints, sündinud 26. Jaani-kuu päawal 1830.

Nende lapsed, Suurwürstid:

Nikolai Konstantinowits, sünd. 2. Künla-kuu p. 1850.
Olga Konstantinowna, sünd. 22. Leikuse-l. p. 1851, laulatati 15. Oktobri-kuu päawal 1867, Greelamaa Kuninga Georgiose prouaks.

Weera Konstantinowna, s. 4. Künla-l. 1854, Herzog Wilhelm Eugen Württembergi leik, s. 8. Leikuse-l. 1846.
Konstantin Konstantinowits, s. 10. Leikuse-kuu p. 1858, tema proua Printsess Elisabeth Sachsen-Altenburgi.

Nende poeg:

Gabriel Konstantinowits, Suurw., s. 3. Heina-l. 1887.

Dmitri Konstantinowits, sünd. 1. Jaani-kuu p. 1860.

- 2) **Nikolai Nikolajewits**, Suurw., s. 27. Heina-kuu p. 1831. Tema Proua **Aleksandra Petroowna**, Holstein-Oldenburgi Prints, sündinud 21. Lehe-kuu päawal 1838.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurw., s. 6. Talwe-kuu p. 1856.

Peter Nikolajewits, Suurwürst, s. 10. Nääri-l. p. 1864.

- 3) **Mihail Nikolajewits**, Suurw., s. 13. Wiina-kuu p. 1832. Tema Proua **Olga Wodorowna**, Baadeni Prints, sünd. 8. Miskli-kuu päawal 1839.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurw., s. 14. Jüri-kuu p. 1859.
Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Prints, sünd. 16. Heina-l. p. 1860; laul. Meissenburg-Sweriini

kuningl. Printsi **Pridit Prantsi** prouaks.

Mihail Mihailowits, Suurw., s. 4. Wiina-kuu p. 1861.

Georg Mihailowits, Suurwürst, sünd. 11. Leikuse-kuu päawal 1863.

Aleksander Mihailowits, Suurwürst, sünd. 1. Jüri-kuu päawal 1866.

Sergei Mihailowits, Suurw., s. 25. Miskli-l. p. 1869.

Aleksei Mihailowits, Suurw., s. 16. Jüli-l. 1875.

- 4) Suurwürsti Printsess **Olga Nikolajewna**, sündinud 30. Leikuse-kuu päawal 1822, Württembergi Kuninga **Karl Wridrit Aleksandri** proua.

- 5) **Katarina Mihailowna**, sünd. 16. Leikuse-kuu päawal 1827, laulatati 4. Webruari-kuu päawal 1851 Meissenburg-Streelitzi Hertfogi **Georg August Ernst Adolw Karel Ludwigi** prouaks.

Würstid ja Printssid **Romanowski**, Leichtenbergi Hertfogid ja Hertfog-Printssid:

Prints **Maria Maksimilianowna**, sünd. 4. Wiina-kuu päawal 1841, laulatati 30. Juni-kuu päawal 1863
 Baadeni Prints **Ludwig Willem Augusti** prouaks.

Würst **Nikolai Maksimilianowits**, sünd. 23. Heina-kuu päawal 1843.

Prints **Eigenia Maksimilianowna**, sünd. 20. Paastu-kuu päawal 1845, Oldenburgi Prints **Aleksandri** proua, sünd. 2. Lehe l. p. 1844.

Würst **Eigen Maksimilianowits**, sünd. 27. Nääri-kuu päawal 1847.

Würst **Georg Maksimilianowits**, sünd. 17. Künla-kuu päawal 1852; tema proua Oldenburgi Suurherisfoglit Printsess **Terefe**.

Hobuse-, weikse- ja kauba-laadad.

I. Cesti maa kubermangus.

- Anias:** Jüri-kuu 20mal ja 21mal pääwal.
- Awinurme mõisas, Lohusu külas:** kauba-, lojuse- ja hooste-laad 5mal ja 6mal Wiina-kuu pääwal.
- Sapsalu-linnas:** 1) Nääri-kü 10mal ja 11mal pääwal. 2) Wiina-kuu 8mal ja 9mal pääwal.
- Sageri-kirikü juures:** 1) 23mal ja 24mal Künla-k. p. 2) 24mal ja 25mal Mikhli-k. p.
- Seltermal (Siitomaal) Mikhli-kü 19mal ja 20mal pääwal.**
- Tõhwi:** 1) 18. ja 19. Künla-kü pääwal. 2) Mikhli-kü 24mal ja 25mal pääwal.
- Tõelähtmes:** nädal pärast Mikhli-pääwa.
- Kehlastes:** 1) 26mal Nääri-kü p., lina-laad. 2) Mikhli-pääwal, 29 p., lina-laad. 3) 19mal Tõulu-k. p.
- Keila-kirikü juures:** 1) Esmaspäaw pärast 3mat püha paastus 2 p. 2) Mikhli-p. ja kaks pääwa se järele.
- Kiwilu-tõrtfi juures:** Künla-kü 20. ja 21. pääwal.
- Koluweres:** 1) Nääri-kü 17mal pääwal. 2) Wiina-kü 4mal pääwal, 2 p.
- Kulina:** 19. ja 20. Wiina-kü.
- Lihula-linnas:** 1) Esmaspäawal enne Wastla-pääwa 2) Mikhli-kü 24mal pääwal.
- Märjama-kirikü juures:** 3mal Kristuse tulemise Pühal.
- Mikhli-kirikü juures:** 29mal Mikhli-kü pääwal.
- Nisiss:** 24mal ja 25mal Wiina-kü pääwal.
- Orgital:** Nääri-kü 7mal ja 8mal pääwal.
- Paide-linnas:** 1) Künla-kü 6mal ja 7mal pääwal. 2) Paastu-kü 15mal pääwal. 3) Jaani-kü 20mal ja 21mal pääwal. 4) Mikhli-kü 10mal ja 11mal pääwal. 5) Talwe-kü 10mal ja 11mal pääwal. 6) Tõulu-kü 16mal ja 17mal pääwal.
- Waldiski-linnas:** 1) 2sel ja 3mal Künla-kü pääwal. 2) Mikhli-kü 21mal ja 22mal pääwal.

- Nakwere-linnas:** 1) Nääri-kü 27mal ja 28mal pääwal. 2) 8 pääwa pärast Lihawõte, Esmaspäawal ja Teisipäawal. 3) Jaani-kü 16mal ja 17mal p. 4) Mikhli-kü 28mal, 29mal ja 30mal pääwal.
- Raplas:** 1) esimesel Esmaspäawal Paastu küns. 2) esimesel Reedel pärast Mikhli-pääwa.
- Tallinnas:** 1) Jaani-kü 27 mast pääwast, 1 nädal. 2) Mikhli-kü 26mal, 27mal ja 28mal pääwal.
- Uue-mõisas, Lõuna-Sarjumaal, Kose kihelkondas, Kuivajõe-tõrtfi juures,** hakkab kolmandamal Teisipäawal Mikhli-k.
- Wigalas, Läänemaal, 15. ja 16. Talwe-kü pääwal.**
- Wiina tõrtfi juures, Palsi waldas:** 1) kauba- ja räime-laad 20mast kuni 23ma Jaani kü pääwani. 2) kauba-, lojuse- ja hooste-laad üks nädal enne Mikhli-pääwa, 3 pääwa. 3) kauba-, lojuse- ja hooste-laad Kestnädal, Reispäaw ja Reede pärast Lihawõtet.

Igal aastal 26. Jaani-kü pääwal, on Tallinnas Doomeal enne lõunat **hobuste näitus**. Pärast lõunat saab Radrintalis hooste rammu katsutud, ja hooste peremehed, kelle hobused on katsmise juures ilusamad ja tugewamad näitnud, saawad kroonu poolest auupalka. Aga tunnistuse sedel peab iga mehel mõisa poolest kaasas olema, et need hobused on wististi Cestimaa kubermangu talurahwa juures kaswatud.

Kubermangu kohtu käsu järele ei ole luba, et Paupäawal ega Pühapäawal laata pidada, waid, kui nenda juhtub, peab seda teise nädala esimesel argipäawal peetama.

II. Viimimaa kubermangus.

- Abja-mõisas:** Mikhli-kü 2sel ja 3mal pääwal.
- Abfeli-mõisas:** 1) 9mal Teikuse-k. p. 2) 9mal Mikhli-k. p.
- Antsu-mõisas:** Mikhli-kü 14mal pääwal.
- Audra-mõisas:** 1) Reede enne Wastla-pääwa. 2) 18mal ja 19mal Mikhli-kü pääwal.
- Edepere-tõrtfi juures (Wändra kihelk.):** 29. ja 30. Teikuse-k. p.

Selme-mõisas: 15mal Leikuse-kuu vääval.
Karksi mõisas: 2sel Heina-kuu vääval.
Kastna-mõisas: 8mal Mikhli-kuu vääval.
Küu-mõisas: 10mal Mikhli-kuu vääval.
Kilingi-mõisas: 29mal Leikuse-kuu 2 vääval.
Kirepeäl: 17mal Mikhli-kuu vääval.
Koorte-mõisas: 15mal Mikhli-kuu vääval.
Kose-mõisas: 24mal Leikuse-kuu vääval.
Kuresaare-linnas: 1) 10mal Heina kuu p. hakkab juur
 sassa laat. peetakse 10 päeva. 2) 15mal Mikhli-kuu p.
 hobuse- ja veitse laat, 3 p. 3) 1sel Wiina-kuu p.
Lemsa-linnas: 1) 27mal Küünla-kuu vääval, lina-laot,
 2) 10mal Leikuse-kuu p. 3) 9mal Wiina-kuu p., lina-laot.
Lustivere-m.: 15mal Wiina-kuu vääval.
Lutsnaki-m., Rõuge kihelkonnas, 6mal Wiina-kuu p.
Moisekaste-m.: 10mal Leikuse-kuu vääval.
Mõnniste-m.: 10mal Mikhli-kuu vääval.
Mustvees: Marbi-pääval, 10mal Talve-kuu vääval.
Oldri-m.: 10mal Mikhli-kuu vääval.
Orisu-m. Lõrtfi juures: 15mal Wiina-kuu vääval.
Patkula-m.: 10mal Mikhli-kuu vääval.
Pärnu-linnas: 1) 20mal Nääri-kuu p., hoboste laat, 3 p.
 2) 1sel Heina-kuu p., 2 p. 3) 20mal Heina-kuu p.
 sassa laat; peetakse 3 nädalat 4) Veitse- ja hobuse
 laat, Esmasp. ja Teisp. enne Mikhli-p. Wies laat pee-
 tatakse Esmasp. ja Teisp. pär. 3mat Krist. tulemise P.
Põltsamaal: 17mal Mikhli-kuu vääval.
Põlve-kirik juures: 8mal Mikhli-kuu vääval.
Põõravere-m.: 1) 13mal Mikhli-k. p. 2) 5mal Talve-k. p.
Pärtniku-m.: 9mal Mikhli-kuu vääval.
Pühajärve-m., Otepä kihelkonnas, Ruusstogu - laat.
 4mal Wiina-kuu vääval.
Rappinas: 1) 9 mal Lehe-kuu p. 2) 4mal ja 5mal
 Mikhli-k. pääv. 3) 5mal Wiina-k. p. 4) 5mal Jõulu-k. p.

Näa-linnas: 1) 7mal Nääri-kuu p. 2) 20mal Küünla-kuu
 p., 8 vääval. 3) 20mal Jaani-k. p., 3 näd. 4) 20mal
 Heina-k. pääv., villa-laot. 5) 20mal Leikuse-k. p., 3 p.
Roski-m.: 24mal Leikuse-kuu vääval.
Rõuge-m.: 8mal Mikhli-kuu vääval, 8 päeva.
Sallatki-m.: 15mal Mikhli-kuu vääval.
Sennu-m.: 21mal Mikhli-kuu vääval.
Sindi-m.: 4mal Mikhli-kuu vääval.
Taakeperi-m.: Selme kihelkonnas, 6. Mikhli-kuu p.
Taali-m.: Pärnu-linna juures, 9mal Wiina-kuu p.
Tartu-linnas: 1) Suur sassa laat, hakkab pääv pärast
 Kolmkuninga-pääva, peetakse 3 nädalat. 2) 4. Küünla-
 kuu vääval, lina-laot. 3) Peetri-laot, 29mal Jaani-
 kuu vääval. 4) 8mal Mikhli-kuu p. 5) 29mal Mikhli-
 kuu p., Mikhli-laot. 6) 1sel Talve-kuu p., lina-laot.
Tarvastu-m.: 1) 29mal Jaani-kuu vääval, Peetri-laot.
 2) 6mal Wiina-kuu vääval.
Uue-mõisas Willandimaal, 27mal Leikuse-kuu vääval.
Valga-linnas: 1) Sassa laat hakkab 2sel Küünla-kuu p.,
 peetakse 8 p. 2) 26mal Jaani-kuu p. 3) 10mal Lei-
 kuse-kuu vääval. 4) 29mal Mikhli-kuu p., Mikhli-laot.
 5) 20mal Talve-kuu p. lina-laot. 6) 27mal Jõulu-
 kuu vääval suur sassa-laot, peetakse 8 päeva.
Vana-Antsna, Akaami-Lõrtfi juures: 10. Mikhli-kuu p.
Vasteliinas: Mikhli-vääval, Raavanurme-laot.
Vaste-m.: Viljandi maal. 1) 24mal Leikuse-kuu p.
 2) 2sel Wiina-kuu vääval.
Vändra-m.: 20mal ja 21mal Mikhli-kuu vääval.
Veski-m.: 15mal Wiina-kuu vääval.
Viljandi-linnas: 1) 25mal Nääri-kuu p., 3 p. 2) Sassa
 laat 2sel Küünla-kuu vääval. 3) 15mal Küünla-kuu p.
 lina-laot. 4) 8mal vääval pärast Suurt Neljapäeva,
 5) 22mal Jaani-kuu p., Jaani-laot. 6) 24mal Mikhli-
 kuu p. Mikhli-laot. 7) 25. Talve-kuu p., lina-laot.

Bolmeri-linnas: 1) 25mal Nääri-kuu p., lina-laad, 6 p.
2) 25mal Heina-kuu pääwal. 3) 21sel Mihkli-kuu p.
4) 25mal Talwe-kuu p., lina-laad.

Bolweti-m.: 16mal Talwe-kuu, lina-laad.

Bõnnu-linnas: 1) 15mal Kõnnu-kuu pääwal, lina-laad.
2) 11mal Jaani-kuu pääwal. 3) 16mal Wiina-kuu p.
4) 10mal Jõulu-kuu p., lina-laad.

Bõõhsus, Rõpina kihelkonnas: 1) 9mal Lehe-kuu pääwal, Rõgula-laad. 2) 10mal Jõulu-kuu pääwal.

Bõru-linnas: 1) 9mal Nääri-kuu pääwal, lina-laad.
2) 2sel Kõnnu-kuu p. 3) 22sel Kõnnu-kuu p. suur
saksa laad, 8 pääwa. 4) 10mal Jõuri-kuu p., weikse-laad.
5) 24mal Jaani-k. p. weikse-laad. 6) 10mal Leik-k. p.
9) 24mal Mihkli-k. p., Mihkli-laad. 8) 9mal Wiina-k. p.
lina-laad. 8) 10mal Talwe-kuu pääwal, weikse-laad.

Narwa-linn peab lina, weikse ja hobuse-laata 6masti kinni
10ma Kõnnu-kuu pääwani — ja 20masti kinni 23mal
Mihkli-kuu pääwani.

Wärawa taga alewis.

See oli wärawa taga alewis. Seal elas
ühes majas, mis waestest üürijatest kubes, oma
enne-aegu wananenud naesega, sadulsepp Reinhold
Grobe. Tema oli paremaid päiwi näinud, oli
enne sellidega ja õpipoistega tööd teinud ja omast
kohast jõukaks meheks saanud; ta ühe lapse oli
tema naene temale kinkinud ja see oli neile wail-
seks rõõmuks olnud. Aga sellest oli juba palju

aega. Nüüd elas tema ühes kitsas tuas, mis
töötuba ja elutuba korraga oli, ja pidi lappimise-
ja parandamise-töödega leppima, mida fewwad
naabrid temale andsiwad. Tema endist kofkuhoitud
warandust oli üks kawal inimene paigale pannud,
kelle kätte tema seda pea kergel wiisil usaldanud,
nagu seda selles seisuses sagedast leitatse, ja tema
last oli üks äkiline haigus wõtnud, lühikese aega,
homiku ja õhtu wahel.

Need saatused oliwad temast üht tuskalist,
toorest meest teinud. Wihtamist selle ühe wasta,
kes tema warandust raiskanud, wenitas tema kõi-
kide peale, kes wähemas wiletsuses elasiwad, kui
tema, ja oma perekondliku õnne kadumist pidas
tema halastamata saatuse kiusatuseks. Ilma rõõ-
muta, ilma armastuseta elas tema ebasi, ennast
kõigeist inimestest eemal hoides, niipalju kui tema
wõis, kes siis ennast ka temast eemal hoidsiwad;
tegi tööd kodu sõna lausumata nuftras meeles ja
omast naesest hoolimata, oli taltsitamata ja äkiline
kõrtsis — üks neist õnnetumatest loomadest, keda
kahewõrra kahjetseda tuleb, sest et nemad oma
õnnetust tunnewad ja see nende hinge kallal närib.

Naene kandis oma koormat tema kõrwas nuftras
waituses, ei kaebanud, ei lootnud aga ka enam.
Tema oli waitseks jäänud, nagu tema mees ka;
kõik elu näis tema sees kustunud olema.

Seal sündis nende inimestele midagi iseäralist asja.

Ühel suvi-homikul, kui naene ukse lahti tegi ja lähedast toidupoeist homikuts piima ja leiba tuua tahtis, kuulis tema ühe weike lapse waitit taebamist, pööras ennast selle heale poole ja nägi üht narisudest kimpu läwe peal maas, kust lapse heal wälja kostis. Tema wöttis kimpu üles ja olse kui teadmata ema-tundmuse wõimul, kiigutas tema last käte peal, kunni waitis ja kimbust laks suurt wefist filma wõera kiigutaja peale waatafiwad. Sadulsepa naene raputas inestatud pead ja ei leidnud muud nõuu, kui wahtijat lapsukest uueste käte peal kiigutada. Ärsku tuli temale tema tallitus meele. Last wasta rinda muljudes ruttas tema poodi, lastis omale lahewõrra piima potti kallata ja läks koju tagasi.

Tema mees magas weel. Ruttu pani tema lapse oma woodisse, tegi tuld ja soojendas piima, mida laps isuga jarges wälja jõi ja siis sügawast magama uinus. Naene jäi woodi juure seisma ja wahtis magaja lapse peale. Tema ei saanud diete aru, mis juhtunud oli: miks tema seda last maast üles wõtnud, kellega temal ühtigi tegemist ei olnud, miks teda käte peal kiigutanud ja oma woodisse pannud. Rõige selle põhjust ei wõinud tema leida, wahtis aga ikka lapse peale, kuidas

tema weike känd ja suunurgad unes liikufiwad. Mõtteta seisis tema seal, kunni mees ennast liigutas. Siis läks tema woodi juurest ära ja tallitas sõna lausumata oma asju.

Kui mees üles oli tõusnud, langes tema film kohe lapse peale.

„Mis see seal on?“ hüüdis sadulsepp.

„See oli läwe peal maas, kui mina ukse lahti tegin,“ wastas naene, mehe peale waatamata.

„Ja Sina pidid teda kohe seia tassima? Wälja temaga!“

„Mina teen aga omad asjad fiin walmis.“

Sadulsepp urises üht needmist oma ette ja sellega oli abielu-rahwa homiku-jutt otsas. Naene tallitas tule-aseme kallal ja waatas wahest laht-lase filmaga lapse poole, kes rahuga uinus, nagu ingliteist kiigutatud. Mees pani ennast riidesse, tallitas oma töölaua kallal ja istus siis jälle maha, kohwi jooma, mida naene sõna lausumata tema ette pani. Wähe aea pärast tõusis tema üles ja läks uksest wälja.

Kui tema tagasi tuli, wõis tund aega mööda läinud olla. Naene oli tuast ära läinud, keegi ei olnud seal, kui sadulsepp ja laps iisfi.

„Seal se wänts ju weel on!“ ütles tema walju healega, oma naese woodist mööda minnes; aga seltsamal filmapigul jäi tema seisma. Laps

oli filmad lahti teinud ja waatas tema peale.

„Noh, kes siis Sind piaks omast tõufanud olema?“ ütles tema toore naeruga.

Kui laps meest naerma nägi, läks hele naerates ka üle tema näu, mis uinumise järel nagu roosike õitses. Mees kohkus ja pööras ennast woodist ära.

„Seefugune nõiuke!“ urises tema.

Siis wõttis tema töö ette ja tallitas selle kallal, näis, nagu oleks tema last, kes healt ei teinud, ära unustanud. Aga wähe aea pärast pööras tema filmad jälle woodi poole ja raputas tuksas pead. Siis tõusis tema üles ja astus woodi juure. Ja waata! Jälle naeratas weikele tema poole, nagu jällenägemise rõõmus. Järsku pööras sadulsepp ennast ümber ja läks töö kallale, arusaamata sõnu oma habeme sisse pomisetes. Rapsel näis maas olemine igawaks minema ja tema hakkas healitfema. Mees ei näinud seda tähele panema ja tallitas oma töö kallal; kui healitfemine aga elawamaks läks, siis astus tema woodi juure ja hüüdis:

„Noh, mis siis nüüd on?“

Ühtigi ei olnud. Rapsel oli igaw ja tema igatfes selfilast, sest kui mees senna astus, siis hakkas tema jälle naerma. Kas oli see tige mees

siin nenda tema meele järel, wõi teadis tema, et ta kõige kurjem tema naeratamise wastas panna ei suutnud? Kes wõib seda ütelda? Olgu peale, laps naeratas kolmat korda ja nüüd ei pööranud mees ennast temast mitte ära, waid jäi seisma ja waatas lapse poole maha.

Kaua seisis sadulsepp selle kena pildi ees. Raps waatas tema poole üles ja pea näitas wälja, nagu räägikfiwad need kaks üht sala-juttu: see mees oma walju, toore näuga ja see laps oma tähtfarnaste ilmasüüta filmadega. — See oli üks kena laps. Tema nägu oli paks ja walge, nagu kuldsed siidi-tukad seisfiwad ruuged juultfjed ümber pea ja särawad sini-filmad läitfiwiwad.

Due poolt kuuldi wenitawaid sammusi. Sadulsepp pööras ennast järsku ja läks töö kallale. Üks läks lahti ja naene astus sisse. Tema ei waatanud oma mehe peale, kes selga tema poole oli pööranud, wõttis lapse woodist ja tahtis tuast wälja minna. Seal pööras mees ennast tema poole ja ütles paha meelega:

„Sellega on aega. Mina lähen pärastpoole ise Politseisse.“

Naese nutra näu üle käis midagi, nagu rõõmu kiir. Nuttu, nagu kardaks tema, et sõna tagasi wõetud saaks, läks tema tuppa tagasi, pani lapse endise paiga peale, wõttis nurgast ühe tünniku ja

täitis seda tule peal seiswast potist weega. Siis läks tema ühe wana kommodi juure ja otsis tüli aega, kunni ühe kolletanud lõuendi tüli leidis, mida lahti lõi, tunnistates wasta pääwa pidas ja wiimaks wasta tuld üle tooli leeni lantas.

Rõiki seda tegi tema ilma nähatwa kiirufeta ja aeguti libises nagu üks kurb mälestus üle tema udu. Nüüd astus tema woodi ääre, wõttis lapse lattetest wälja ja kandis tünnifule, wett hoolfist proowides, enne kui last sisse pani. Saun näitas wäga lapse meele järel olema. Tema supeldas sooja wee sees ümber, ja kui naene teda mõne minuti pärast wälja wõttis, kiilatas tema rõõmuga ja tallitas oma weife jalgega nii wägewast, et raske oli teda finni pidada.

Mees oli kummargile oma töö peal, ei näitanud ühegi tähega, et tema kõigisti sellest osa wõttis. Kui aga laps nii rõõmsast kiilatas, siis pööras tema ennast järsku tule-aseme poole. Mitte üht sõna ei saanud räägitud, abielu-rahwas oli pitkal nukruse-aéal ära unustanud, oma tundmusi tähendama. Laps oli ainus loom, kes oma tundmusi tähendas, tema kiilatas ja lobises puhkamata, kunni naene teda jälle woodisse pani ja temale juua andis; siis waitis tema aega mööda, sirutas ennast wälja ja pani wiimaks uinudes silmad finni.

Pärast lõunat läks sadulsepp Politseisse, oma kiilalist üles andma. Tagasi tulles ütles tema: „Ta võib niikauaks seia jääda, kui Politseisteist aset leiab.“

Muud ei ühtigi. Aga naene sai temast aru. Nii palju oli tema oma mehe näust lugema õppinud, et teadis: Lapsuke oli ka tema südames aset leidnud ja ei saanud mitte uulitsale tagasi wiidud.

Sedawiisi jäi laps senna. Wast üks nädal hiljemini tuli kohtu-teener, küsis mõnda ja läks jälle oma teed, kui enne pitka protokolli üles oli wõtnud. Ja siis, mitme nädali pärast, sai sadulsepp Grobe'le üks kiri toodud, millas teda Wöörmiündri-kohtu ette kutsuti, määratud aeal pidada tema tulema, muidu saada tema kulu peale teine aeg määratud.

„Seda head sest saab!“ siunas sadulsepp. „Esiteks piab oma aega jooksmisega wiitma, selle pärast seal — —!“

Tema tähendas lapse peale ja pistis kirja urifetes tasku. Aga määratud pääwal oli tema aegsast seal ja lastis ennast ka, kui ka wihaft nagu tehes, selle lapse wöörmiündriks finnitada, „kes oma nime poolest tundmata, umbes üks aasta wana, temast, wöörmiündrist, sellel ja sellel pääwal üles wõetud, kui abita uulitsal maas oli ja kunni

leitakse, kust tema päritud, sadulsepp Reinhold Grobe nime saab kandma."

Ja nüüd jäi laps põliselt senna. Ükski kohus ei pärinud tema järel ja keegi ei tulnud, teda ära wiima. Tema mängis ja roomas ja naeris tuas ümber, nagu oleks tema omast esimesest hinge-
tõmmamisest saadik seal olnud.

Meie abielu-paari peale ei näinud laps kuidagi muutes mõjuma. Mees jäi nukraks ja sõnataks, nagu ennegi, ja naene tallitas oma asju sõna lausumata edasi. Aga tähtjas oli ikka, et sadulsepp mitte enam nii Sumala=teutlikult inimest ei neednud kui senni, ja oma naesele nii kihwtiseid sõnu ei annud, kui tema ülepea naesega rääkis. Kust see tuli? Vihtlaselt, laps ei sallinud seda mitte. Kui mees oma healt tooreks karjumiseks tõstma hakkas, tuli weikeste kartlikult tema juure, hakkas tema põlvedest kinni ja wähtis nagu papaludes tema otja, ja seda palumat lapse-waata-mist ei wõinud mees wälja kannatada, pidi ennast ära pöörama, ja tema heal muutis ennast arusaamata nurisemiseks ja urisemiseks. Ja see juh-tus nii sagedast, et tema wiimaks enam pealegi ei hakkanud, sest kõiki omast wihasest südamest wälja sõimata tema ei usaldanud; laps ei sallinud seda mitte.

Ja niisama tähtjas oli, et sadulsepp, kes

kellegi peale lahkest waadata ei raatsinud ja iialgi üht tähte oma südame liikumisest ei annud, nüüd ometigi tundide kaupa lapse lorisemist pealt kuulata wõis, et tema seal oma kannatust ei katanud, kui laps teda tema töö kallal tülitas ja tema tööriistad segamini pillutas, et tema koguni, kui kedagi teist nägemas ei olnud, last oma sülle wõttis ja temast oma juukseid ja habet fassida lastis, mida see suure rõõmuga tegi. Oleks siis teraselt tema peale waadatud, siis oleks nähtud, et midagi nagu lahkus nukra mehe näu üle libises ja tema suu naeratas.

Kas sündis see õige asjaga? Kas see ei olnud nõidus? Wõib olla, aga laps suutis ka weel teisi asju korda saata.

Ühes elumajas, kus ühte lahket sõna ei räägita ja kus rõõmus naer ei kosta, seal ei wõi keegi hea meelega olla, sealt püütakse wälja saada, ja kuhu minnakse siis? Kõrtsi, wiina juure! Seda kiusatust oli aga laps ära koristanud, oli meest tooreist riiu-sõnadest wõerutanud, teda naerata-ma õpetanud, kui ka salamahiti — nüüd ei kiskunud teda tema nukker meel ka enam — nii sagedast kottu wälja, kui enne. Tuas wõis nüüd õhtati õige heaste istuda, laps, kes senni oma weikeid jalgu oli tarwitama õppinud, jooksis ühe juurest teise juure, naeris ja pani naerma, ja üks

klaas õlet maitset ka kodu õige hea. Et selle juures naesega ühest ja teisest, mis lapsel külge puutus, pidi räägitud saama, see ei võinud teisiti olla, aga kahju ei teinud see kuidagi, sest naene ei olnud enam nii nuffer ja sõnata nagu enne, waid oli lahke ja andis häid sõnu.

See ei olnud nüüd muidugi õhtust homikuni tulnud, waid õige pitkameesi ja tähele panemata; aga kui noorem Reinhold Grobe oma neljat sünnimise-pääwa pidas — seda pääwa, kus teda kolme aasta eest läwe pealt leitud oli, ja laps ja tema kaswu-wanemad selle nahlse hobuse ümber seisiwad, mida wanem Reinhold Grobe ise poisikesele teinud oli, siis oli raske selles mehes, kes waewaga oma liigutust peitis, inimeste wihkajat sadulseppa, ja selles heameelises naeses, kes põllega pisaraid silmist pühkis, endist osawõtmata, sõnainnust naest ära tunda. Ja nüüd koguni, kui mees oma Pühapäewa-kuube ja naene oma uhtuse-riideid selga pannud oliwad, oma pidulast wälja jalgutama wiima! Oliwad need siis needsamad inimesed?

Need pidiwad nemad küll olema; sest just, kui nemad wälja astuda tahtsiwad, koputati ukse wasta ja üks kohtu-teener astus sisse, sadulsepp Grobe't wõõrmündri-asjus ruttu kohtusse kutsuma; meister pidada kohe tulema ja poisikest kaasa wõtma. Siis

oli käftjalg ära läinud ja weiket perekonda tarretanud kohtumises maha jätanud.

„Mis seal piaks tulnud olema?“ lausus wiimaks sadulsepp. „Reinholdt'i pian mina kaasa wõtma? On ehk wahest kaswatamise asjus? Wahest ei ole kõik faldas? Kohtu-inimestel on ikka nii palju kirjutada ja uurida!“

„Oh Sumal, Reinhold!“ hüüdis naene, „mina kardan, et midagi pahemat on!“

„Mis pahemat? Mis seal siis olla wõib?“

„Mina tahan ütelda, Reinhold! Mina nägin und. Mina seisin afnal ja waatasin wälja, seal tuleb üks tõd sõites ja üks kõrgest seisusest naesterahas astub wälja, tuleb meie majasse ja ütleb: Mina olen selle poisikese ema . . .“

Seal pidi mees naerma.

„See oli ehk wiimaks koguni üks Prinzess! Pia aga oma unenägu oma enesele, seesugusi asju ei juhtu meie päiwil enam, ja see, kes meie poisikese läwe peale pani, see ei tule enam tagasi, selle peale wõid julge olla!“

Tema oli aga ometigi tulnud. Kohtus sai kuulutatud: Poisikese ema oli tulnud, oli omad tunnistused ette pannud ja last tagasi pärinud. Kas meister Grobe sellega rahul olla?

„Ei iialgi mitte!“ karjus sadulsepp, kõiki hirmu kohtu eest unustates. „Ei iialgi mitte,

herra! See laps on minu, ja ennemini kui minna sellest lapsest lahkun, ennemini — —!“

„Olge rahul!“ ütles kohtuwanem naerates. „Seda mina arvasin; mina olen järele kuulata lastnud ja teada saanud, et Teie seda last armastate ja temaga heaste ümber käite!“

„Kohtuherra!“ hüüdis sadulsepp, „ärge võtke seda last mitte ära! See on minu ainus elurõõm. Ilma selle lapsega ei või mina mitte elada!“

„Seda ei pia Teie ka mitte! Selle lapse ema on, kuidas tunnistatud, üks seesugune, kelle kätte last ei tohi usaldada. Meie oleme selle pärast teda kasvatamise-õigusest lahti mõistnud ja Teile jäävad kasvu-isa õigused ka edaspidi, kunni Teie teda ehk kord omaks lapses tahate kinnitada lasta.“

Kohtuwanem oli senni last oma juure kutsunud ja silitas meelitates käega üle tema runge pea. Seal tulivad pisarad sadulseppa filmi, tema ei suutnud oma liikumist taltsitada, langes iste peale, muljus last oma vastu ja nuttis.

Magu ime näitab wälja, kui kord hoowi warjuse, kõrgete majade wahel, üks pääwakiir langeb, üht rohelist pöesakest ehk wiletsat puukest haljendama ja õitsema panema. Suurem ime on aga, kui ühe inimese pimedasse südamesse armastuse

kiir langeb ja tarretanud südamest pehme tundmuse diši wälja soojendab.

Wana Kadrina eestkostmine.

Daani-keelest.

Pingi peal pärna all, selle maja ukse ees, kus waesed wanad naesterahwad elasid, istusid emand Rasmussen ja emand Kasperen, hoolega oma igapäawast tööd tehes: nemad kudusid sukka ja ajasid juttu.

„Teie ei p'a minu juttu tõeste mitte mõõriti tähendama, emand Kasperen!“ ütles emand Rasmussen. „Mina ei kaeba ju mitte —“

„Selleks ei ole Teil ka tõeste mitte asja! Teil on kaks terwet jalga ja Teie võite käia!“ hüüdis emand Kasperen kaunis tigevalt ja waatas oma karkude peale, mis tema mõlemal poolel seisid!

„Ja muidugi! ja muidugi!“ wastas emand Rasmussen nii lahkest kui võimalik. „Teie üle kurdan mina ka, emand Kasperen, ja mina mõtlen sagedast, et Teile kord korrast oma jalgu laenaksin, — hea meelega annaksin neid kohe terweks pääwaks korraga!“

„Ja, seda on kerge ütelda!“ tähendas emand Kasperen.

„Ja, paraku! — Aga mis mina ütelda tahtsin, mina ei taeba mitte oma pärast ja mina ei ole iseenesele tõeste mitte ialgi raha soovinud —“

„Ei ialgi mitte?“ küsis emand Rasperfen terawa sõnaga.

„Ja, emand Rasperfen, nii tõesti kui mina siin istun. Minu käsi on ikka nii heaste käinud, et minul ikka just nii palju oli, kui tarwitasin, — kofku hoidma pidin mina muidugi.“

Üks weike lind hakkas, kui emand Rasmusfen seda oli ütelnud, pärna otsas laulma, tema ei pannud seda aga suuremalt tähele ja jutustas edasi: „Ja, mis mina tahtsin ütelda, see on ainult praua Hanseni pärast, kui mina omale nüüd raha soovin. Oh, oleks mina rikas! Siis tahaksin neid lapsi aidata. Teie teada ju, emand Rasperfen, kui palju head mina selles majas näinud olen —“

„Ja, sellest räägite Teie, Jumal teab, minule sagedast küll,“ wiskas emand Rasperfen wahelt.

„Ja, selleks on minul ka asja küll! Ja sellepärast on minul nüüd, kus waesete Hansenite käsi nii sandist käib, raake kanda, et mina aidata ei wõi. Nemad, kes nii lahkestel elawad, piawad nüüd, pärast mehe äkilist surma, nii wähega läbi ajama.“

Emand Rasperfen urises midagi oma ette,

see urisemine oli aga omast kohast lahke, — temal oli hea meel, kui teiste käsi ka halwaste käis.

„Oh ja! kui mina rikas oleksin!“ korratas emand Rasmusfen. „Iseomale ei tohi seda ju soowida, kui see aga teiste pärast on, siis wõib seda küll teha, aga tühja kätega ei jõua kaugele, ja minu seitsekümmendseitse aastaga ei wõi mina ka enam nende heaks tööd teha. Ei, kõi mis teha suudan, see on kaastundmine, aga mis see aitab?“

„Sellest nemad muidugi raswaseks ei saa!“ tähendas emand Rasperfen.

„Nüüd pian ometi jälle lord waatama, mis praua Hansen teeb! Jumalaga, emand Rasperfen!“ Sellega tõusis emand Rasmusfen üles, mäsksis oma sula kofku ja läks tuppa. Kurwasutusega raputas tema pead, ei wõinud aru saada, kuidas emand Rasperfen teiste hädast osa ei wõtnud ja ikka ainult oma enese peale mõtles.

Lühikese aea pärast nähti, kuidas emand Rasmusfen uulitsa jalgteed mööda edasi astus, ennast wana pleekinud rätiku sisse mäsksides ja suure wihmawarju peale tuetates, mis temal noorest põlwest weel alles oli. Pittamesti ja ettemaatlikult käis tema majade müüriki mööda ja jäi sagedast waatama, kas hoowiwärawatest jõitust wälja ei tuleks. Ühe arsti kerge wanter müürises ruttu

ligemale, pidas teine pool uulitsat ühe maja ees, arst tegi uffe lahti ja astus sisse. Emand Rasmussen seisatas kauemini, waatas maja aknate poole ja saatis haigele oma soowimisi, kui tema ka ei teadnudki, kes see oli. Siis läks tema edasi, rõõmustas ennast sooja päewapaise üle ja waatas lahkest wastatuli jate peale, kas nemad seda märkasid wõi mitte. Kui tema aga Hansenite tuppa astus, siis ei olnud tema mitte enam emand Rasmussen, waid „wana Radrina“. Tema oli praua Hanseni wanemate juures kaua, kaua aega teeninud.

Kui wana Radrina tuppa astus, siis kohtus tema waiuse üle, mis seal walitses; kui ka kõik kodu olivad, siiski ei rääkinud keegi üht sõna. Praua Hansen ja kolm tütarlast istusiwad õmb-luse kallal, nende silmad ei wiiwinud aga oma töö peal, waid wahtisid enamist laua poole teise seina ääres, kus Nikolai, praua Hanseni poeg, istus ja kirjutas. Ka tema ei rääkinud sõna, nii hoolast oli tema oma töö kallal.

Radrina jäi kohe rahule, kui praua Hansen teda oma kõrwa sofa peale wõttis ja waike healega rääkis, et Nikolai oma esimest sammu tegewa elu sisse astumas oli. Tema kirjutas ja palus üht kohta.

Nikolai oli hiljuti leeritatud ja pidi nüüd nii

ruttu kui võimalik, oma ema ja õdede heaks tööd tegema hakkama. Sellepärast kirjutas tema ja palus kohta ühe suure kaubamaja kontoris, ja et tema selle tähtsa töö juures segatud ei saaks, sellepärast olivad kõik wait.

„Ja, kui Nikolai selle kohta saaks,“ sosistas praua Hansen oma wõerale, „siis oleks tema elutee lahti!“ Ja siis rääkis tema, kuidas selle kaubaherra kontor üks kõige suurematest selles linnas olla, ja kuidas kaubaherra kõige nende eest ka edaspidi hoolt kanda, kes tema teenistuses olnud, muidugi, kui nemad tublid ja ustatawad olivad. Aga suuremat lootust ei wõida Nikolail selle kohta peale olla, sest seda olla juba peale kolmkümmend tahtjat palunud. Praua Hansen oleks kergest eestkostjaid leidnud, aga see ei aitaks ühtigi, wõiks asja koguni weel ära rikkuda, sest kaubaherra ei sallida eestkostmisi; tema tahtis kõiki oma enese filmaga näha. Sellepärast pidada kõik, kes seda kohta tahawad, temale ise kirjutama, et tema esitaks nende kirja näha saab; pärast kutsuda tema neid endid oma juure. Nüüd oli Nikolai juba laus kirja walmis teinud, mida tema, praua Hansen, väga heaks pidanud; Nikolai ei olla nendega aga rahul olnud ja kirjutada nüüd kolmat.

Seal pani Nikolai sule käest maha ja oli walmis.

Ema ja ded waatafiwad tema ilusat kirja, lugesiwad uueste läbi, kui nemad seda ka juba peast oskasiwad, ja oliwad wäga rahul. Nikolai murdis kirja kofku, pietis ümbriku sisse ja kirjutas adressi peale. Aga weel ei tahtnud tema täteste lõpetada ja ümbrikku kinni panna; sellega oli weel aega. Tema tahtis kirja weel üle waadata, kui see täitsa kuiwanud oli.

„Noh, Nikolai,“ ütles ema, „nüüd piame selle waewa peale kõik ühe tassi kohwi jooma! — See oli hea, wana Kadrina, et just täna tulid; wõid meiega pidu pidada ja Nikolai auuks laseme kohwi-leiba tuua.“

Ded kargasiwad wälja; see oli nii suur juhtumine, et kõik kolm pagari juure minema pidiwad.

Praua Hansen läks kööki, kohwi tegema, Nikolai läks ka tuast wälja, kui wana Kadrina enne lahe käega wägewast tema kätt piigistanud oli.

Siis istus wana Kadrina üksi tuas ja wahtis kirja poole laua peal. Tema raputas jälle pead ja oleks hea meelega midagi oma nii armsa poisi eest teinud. Ja, — mõtles tema, — kui see aitaks, tahaksin mina kaubaherra juure minna ja Nikolai eest rääkida; kui see ka ühe wana lihtlase naese eesikostmine oleks, siis piaks see ikka nii pilt ja hiilgaw olema, et rikas kaubaherra seda ilalgi ei unustaks, kui täiebetud tema pea ka asjata.

tuestest olla wõiks. Aga see ei aitanud ju ühtigi, praegu oli tema kuulnud, et kaubaherra eesikostmist ei laski. Temaga oli nagu ikka, tema ei wõinud ühtigi teha. Siis mõttis tema oma prilli-kesta taskust ja pani suure sarw-prilli nina peale; nägema pidi tema seda kirja kõige wähemast. Kõige suurema ettewaatomisega mõttis tema paberi ümberikust wälja ja tegi lahti.

Kui tema nüüd aga seda tähtsat paberit oma wärisewate käte wahel pidas, täitis nagu püha hirm ja lootus tema meelt ja tema südamest tõusis wägew palwe, et see kiri selle majale, mida tema nii wäga armastas, õnne tooks, selle majale, mis enne nii rõõmus ja mureta olnud, kuhu aga nüüd kurwastus ja häda tulnud oliwad, ja siis ärkas otse armastuse ja halesuse maru tema wanas, rikkas südames; tema silmad täitsiwad ennast pisaretega, nenda et tema enam ühtigi näha ei wõinud. Tema ei seletanud ühtigi, — tema ei näinud ka, et tats juurt, rasket pisarat kirja peale langefiwad.

Siis ei latsfunudki tema enam Nikolai kirja lugeda, pani paberi ümbriku sisse tagasi ja mõttis prilli nina pealt ära. Kohe selle peale astusiwad Nikolai ja tema ema jälle tuppa.

„Nüüd panen mina kirja kinni, pois,“ ütles praua Hansen. „Mina ei luba Sinule enam

seba läbi lugeda, sest sellest ei tuleks muud wälja, kui et Sina seba neljat korda ümber kirjutaksid. Sel asjal piab ka oma ots olema — anname seba nüüd Besanda hooletaks!"

Ja siis sai ümbrist kinni pandud.

* *

Kaks pääwa hiljemini istus kaubaherra oma uhtes kontoris, kus toolid kalli rohelise riidega kaetud olivad.

Tema ees oli suur kogu kirjasti, mida tema lahti tegi ja läbi luges, ja see läks ruttu tema käes, sest tema oli harjunud asjatalitaja, kes teadis, et aeg raha on, ja see õpetus seisis Inglise keeles kuld'e tähtedega seinale peal, seinakella üle. Ainult üks kiri wiitis palju aega. Kaubaherra tuetas ennast seljiti wasta tooli leeni, wahtis kõige tähelepanemisega kaks pleki peale, mis paberi peal olivad ja kirja olivad kustutanud, ja siis pöörawad tema filmad ennast ühe mustast paberist leigatud naesterahwa näu poole, mis wana-moodi raami sees tema kirjutamise-laua wastas rippus, suure kalendre all. Ja kaubaherra wõttis tõeste aega. tühja õhtu wahtida, ilma et film ühegi asja peale waatas, sest see, mida tema nägi, ei olnud mitte siin tuas.

Tema nägi iseennast, kui waest, weiket laewapoisist omal esimesel reisul ühes wõderamaa sadamas,

oma ema esimest kirja lugemas. Selles kirjas olivad ka kaks niisugust plekki, kui need, mis nüüd kirja peal tema käes olivad; seba mäletas tema nüüd selgest. Ja tema mäletas ka, et need plekid temale üht termitamist toonud olivad, palju soojemat, kui kõik südamekõrge termitamised ema kirjas. Tema teadis seba nüüd üsna selgest; pärast seba ei olnud tema ilalgi enam üht kirja saanud, kus pisarate-märgid peal olivad, kunni tema täna seba kirja lahti teinud, mis temale järsku kõiti neid wanu, kallid mälestusi meele tuletas, mida temal oli, mälestusi tema ema armastuse peale.

Järsku ärkas kaubaherra omaist mõtetest üles; tema wiitis ju oma kallist aega, ja seba tema muidu ei teinud, selleks oli tema liiga tubli asjatalitaja.

Ruttu wõttis tema nõuu, tegi ukse lahti, pistis pea lähemaesse kontoris ja andis ühe kätu.

Pool tundi hiljemini seisis Nikolai kaubaherra ees. Tema oli täieste kofkunud, et teda nii ruttu kutsutud, just lõune söömast; ka segaswad need kaks suurt ja uhtet kontorit tema meelt, niisamati kui kaubaherra teraw film, mis kuldse prilli läbi tema peale waatas, ja lühikeled küsimised. Kui kaubaherra wiimaks küsis, kas tema oma kirja juures nutnud olla, siis ei wõlnud tema esiteks

wast ühtigi wastata. Wähe aega läks mööda, enne kui tema „ei“ wastata suutis.

„Ah, ja muidugi! Nenda see on! Mina saan asjust aru, armas Nikolai Hansen!“ hüüdis kaupmees ja pani oma käe ruttu ja raskest Nikolai õla peale. Siis ütles tema:

„Sina saad selle koha minu kontoris. Sina ja Sinu firi, Teie olete mõlemad minu meele järel. Oma emale wõid aga ütelda, peapõhjus, miks mina Sind wasta wõtan, on see eestkostmine, mida Sinu ema firja juure lijanud on, kui tema seda pärast läbi luges.“

* * *

Kui Nikolai selle otsusega koju tuli, oli seal suur rõõm; pea niisama suur oli aga ka imestamine kaupaherra sõnumi üle, millest keegi aru ei saanud.

Asi selgis wast siis, kui Nikolai ema kaupaherra juure tänama läks. Siis sai wana Kadrina ülekuplamise alla wõdetud, sest ainult tema peale wõis kahtlus langeda.

Oli see uhke näha, kui emand Rasmussen pärast asja arutamist waestemajasse tagasi läks! Armata wõis, et tema kolmkümmend aastat nooremaks läinud. Pingi peal pärna all istus emand Raspersen hapu näuga. Mis emand Rasmussen omas õnnes sellest hoolis! Tema ei märkanudki

oma tuaseltfilase nukrat meelt, jutustas kõiki seda juhtumist, andis teisele häid sõnu ja kinnitas, et riikust tarwiski ei olla, kui teiste eest midagi teha tahetaks. Seda tema niisid teada, seda olla tema ise näinud! Ja tema nägu säras õnnas rõõmus.

Tõtt ja nalja.

Amerikas teeb alaline rahateenimise hinna perekondlikku elu ilka tuimemaks ja tühjemaks. Üks Ühendatud-riikide kodanik jutustab: „Homikul lähen mina asjatalitusele, kui lapsed weel magawad; õhtal tulen mina tagasi, kui lapsed juba magama läinud on. Kõigel nädalil ei näe mina omakseid ja Pühapäiwil on koosolemine ka wähe. See ei ole siis ime, kui meie weel tuttawaks ei ole saanud. Ühel Pühapääwal karistasin oma nooremat poega õues tua taga wallatuse eest. Karjudes jooksis tema ema juure. Ema küsimise peale, kes temale haiget teinud, wastas wõsuke: „See wõeras wanamees, kes igal Pühapääwal meil käib.“

Berlini ligidal on ühe ennemuistse looma — rhinoceros'i — pealuu leitud, mis kolm jalga pikk on. Seda oliwad liiwakaewajad ühe 80 jalga kõrge kalda sees leidnud ja õpetatud

mehi vaatama kutsunud, kes seda aru'dast mälestust muidugi muuseumisse wiiswad. Pealmiselt lōua sees on kõik hambad weel alles; alumist lōuga ei ole leitud.

U r u l a e w a s t „N i s h n i R o w g o r o d“, mis wangitōõle mõistetud kurjategijaid Odeslast Sachalini saarele weab, kirjutab ühe Inglismaa lehe sõnumisaatja: „Laew on 652 wangi üleswõtmiseks korraldatud. Mõõda kest-deki seinu kätwad tollipakkust raud-lattidest tehtud puurid, mis läbistiftu 7½ jalga kõrged on ja wangile laiuti 5 jalga maad jalutamiseks annawad. Kardetawamad wangid on ahelatega raud-frampide külge neetud; teistele jääwad kõige wähemast teha-ahelad ja jala-kuulid kõigeks reisuks külge. Kõikide juuksed ja habemed saawad ühest poolelt ära aetud. Et põgenemiseks ega oma-tapmiseks riistu ei oleks, ei jääta ka keedundõusi puuridesse; ka jooma-wett piawad wangid ühest gummi-torust imema, mis seinapeal ripub. Aeguti saawad wangid laewa laele ühe pesu-toobre juure wiibud, mis trellide wahel seisab, ja seal loputatud; kardetawam tõug jääb ka siis raudu. Mõõda puurisi käib üks aurutoru, mis aurukatla sisse jookseb ja millel iga 12 jala peal augud fruuwide taga sees on. Kui wangide keskis mässamist tõuseb, siis keeratakse fruumid lahti ja lastakse tuumawat auru-kiiru wangide

peale, sest nähtud on, et see neid mõjuwamalt soigutab, kui kõige külmem wesi. Nendest 460 wangist, kes hiljuti sedawiisi Sachalini saarele saadetud saiwad, ol'wad 160 mõrtsukad, nende keskis ta Persia Schahi ligisugulane Prinz Rhanalam Mirza, kes oma wenna Wenemaal ära oli tapnud. Mõrtsukad saawad Sachalini saarele jõudes esiteks 50 kunni 125 piitsa-hoopi. Surmanuhtlusele saab wähem mõrtsukaid mõistetud, ega suurem jägu mõtaks ennemini surma, kui piina selle saare peal. Sellepärast püüawad neist nii mitmed teel oma elule otsta teha.

S a k s a m a a K e i s e r W i l h e l m I. oli, kui tema ära suri, just nii wana, kui tema poeg. poja-poeg ja selle wanem poeg kokku. Wana Keiser oli 91 aastat wana, Keiser Friedrich 56, Keiser Wilhelm II. 29 ja nüüdne Kronprinz 6 aastat, mis kokku 91 aastat wälja teeb.

K o o l i s. Koolmeister: „Mis Israeli lapsed tegiwad, kui nemad murest läbi saiwad?“ — Koolipois: „Nemad kuiwatafiwad ennast.“

R o h k e m, kui p a l u t u d. Mees: „Kui mina kell 10 weel kodu ei ole, armas naene, siis ära oota õhtatoiduga enam.“ — Naene: „Selle peale mina ei mõtlegi. Kui Sina kell 9 kodu ei ole, siis tulen ja toon Sind koju.“

Diffrti Raamatuköitja,

Tallinnas,
Kaia nultital, omaš majas,
mõtab toifugu

raamatupoekimist,

nimelt

mõõri = raamatuid valdadele,
mašta.

J. W. Korablew'i magasiinis

Tallinnas, suure turu ääres № 252 (15),

Siidist ja willadest kaupasi,
lõuendid, laudlinasid, teppihfid.

Mööbli riideid,
tüllsi, pitsiisi, plondisi, paelu, sammetid, kreppi,

===== sukafõngu =====

ja muid säraseid asju.

Möldri-sööled

(kotti-riie)

müüb iga numbrites

J. W. Korablew,

suurel turul.

Tellimised

meie lehe

„Tallinna Sõber“

peale saavad kõikis kohtades, mis selle lehe esimeses hakatuses nimetud on ja mis iseäranis teadaandmistes kuulunud saavad, niisamati ka **Lindfors'i pärijate** trükimajas, Tallinnas, vastavõetud; peale selle on suurem jägu kirikuõpetajatest maal lahkelt lubanud tellimisi vastavõtta ja toimetada.

Tellimise hind on 1889 aasta peale:

postiga ehk kodu kätte saadetud aastas	3 rbl.	— kop.
poolaastas	1	70 "
Tallinnas iseäratuua	2	40 "
poolaastas	1	40 "

Nende meie auustatud lugijatele, kes oma lehte ise äratuua soovivad, anname meie selle läbi teada, et herra pagarimeister **Diekmann**, Tallinnas, Kullaseppa uulitsas, omas majas, lehtede kätteandmist sõbralikult oma peale on võtnud, kus neid äratuua võib.

„Tallinna Sõbra“

wäljaandjad **Lindfors'i pärijad**,
Tallinnas, Põia uulitsas Nr. 48 (63).